

مطابقت صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری ایران

مجتبی محمودی^۱، احمد مخمل‌باف^۲، عدرا خرم‌دل، مرضیه سورگی، فاطمه زراعتکارمقدم، مؤگان کلانتری^۳

۱- کارشناسی ارشد حسابداری و استاد دانشگاه، Xmahmoodi@yahoo.com

۲- دانش‌آموخته کارشناسی حسابداری و مدیر دپارتمان حسابداری و مدیریت جهاد دانشگاهی خراسان جنوبی

Ahmadmakhmalbaf@yahoo.com

۳- دانشجویان مقطع کارشناسی حسابداری، گرایش دولتی، مرکز آموزش عالی علمی کاربردی، جهاد دانشگاهی

خراسان جنوبی

چکیده- صورت‌های مالی زمانی دارای کیفیت مطلوب خواهند بود که منطبق بر استانداردهای پذیرفته شده حسابداری باشند. هر چه میزان این انطباق بیشتر باشد، کیفیت صورت‌های مالی نیز بیشتر می‌شود. یکی از مهم‌ترین عواملی که می‌توان میزان انطباق صورت‌های مالی را با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری نشان داد، گزارش حسابرسی است. وجود گزارش حسابرسی باعث تغییر در تصمیم می‌شود، لذا باید دارای محتوای اطلاعاتی باشد، زیرا این گزارش گواهی است بر میزان انطباق صورت‌های مالی تهیه شده با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری. هدف این تحقیق، بررسی میزان مطابقت صورت‌های مالی شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری ایران است. در این تحقیق از صورت‌های مالی حسابرسی شده ۵۰ شرکت فعال عضو بورس اوراق بهادار تهران، برای ۴ دوره ۳ ماهه سالانه، از سال ۸۹ تا ۹۲ استفاده شده است. نتایج حاصل از این تحقیق نشان می‌دهد که ارتباط معناداری بین صورت‌های مالی با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری دارد.

واژگان کلیدی: صورت‌های مالی، گزارش حسابرسی، استانداردهای حسابداری، کیفیت، شفافیت.

مقدمه

در جهان سراسر رقابت امروز مشخصه اقتصاد کشورهای صنعتی، شرکت‌های بزرگی است که سرمایه خود را از میلیون‌ها نفر سهامدار گردآوری کرده‌اند و منابع اقتصادی را در یک کشور و یا حتی در سطح بین‌المللی

کنترل می‌کنند. تصمیم‌گیرندگان در سازمان‌های بزرگ نمی‌توانند اطلاعات دست اول زیادی را دریافت کنند؛ آنان باید به اطلاعاتی اتکا نمایند که دیگران تهیه می‌کنند و این واقعیت در بسیاری از موارد خطر دریافت اطلاعات غیرقابل اتکا را افزایش می‌دهد، سهامداران برای آگاهی از چگونگی اداره سرمایه‌های خود و اطمینان از صحت عمل و کارآیی مدیران، می‌توانند از صورت‌های مالی حسابرسی شده به عنوان یکی از مهمترین ابزار اطمینان‌بخش استفاده کنند. احتمال وجود سوءنیت در تهیه و تنظیم این صورت‌های مالی توسط هیات مدیره، سبب شد تا نیاز به حرفه حسابرسی و افرادی به نام حسابرس احساس گردد. حسابرسی عبارت است از فرآیندی منظم و با قاعده جهت جمع‌آوری و ارزیابی بی‌طرفانه شواهد درباره ادعاهای مربوط به وقایع اقتصادی به منظور تعیین درجه اعتبار این ادعاها با معیارهای از پیش تعیین شده و ارائه گزارش به دینفغان است. نقش حسابرس مستقل این است که نشان دهد صورت‌های مالی براساس اصول پذیرفته شده حسابداری تهیه شده است به این دلیل می‌توان استنباط کرد که صورت‌های مالی مشترکاً توسط واحد انتفاعی و حسابرس مستقل تهیه شده است. هدف حسابرسی صورت‌های مالی این است که حسابرس بتواند درباره این که آیا صورت‌های مالی از تمام جنبه‌های بااهمیت، طبق استانداردهای حسابداری، تهیه شده است یا خیر، اظهارنظر کنند.

بیان مسئله

اگرچه اطلاعات از منابع مختلف قابل استخراج است اما در حال حاضر صورت‌های مالی، هسته اصلی منابع اطلاعات مالی را تشکیل می‌دهند، بنابراین باید از کیفیت مطلوبی برخوردار باشد. تهیه صورت‌های مالی براساس استانداردهای حسابداری به عنوان ضوابط معتبر، تضمین کیفیت مطلوب صورت‌های مالی است. روح حاکم در تدوین استانداردهای حسابداری ایجاد الزاماتی در جهت ارائه شفاف نتایج عملکرد واحدهای اقتصادی در قالب اطلاعات مالی است (خوش‌مهر، ۱۳۸۸).

براساس اولین استاندارد گزارشگری حسابرسی، گزارش حسابرس باید تصریح کند که صورت‌های مالی واحد تجاری مورد حسابرسی براساس اصول پذیرفته شده حسابداری تهیه شده است یا خیر. در نتیجه، حسابرسان مستقل، باید مطابقت صورت‌های مالی را با استانداردهای حسابداری بررسی کنند تا بتوانند در گزارش خود آشکارا به آن اشاره داشته باشند. بدون وجود معیارهای قضاوت که در مورد آن اجماع وجود داشته باشد، حسابرس ناچار به استفاده از معیارهای شخصی استوار بر دیدگاه نظری خویش است. به تبع آن، قضاوت‌هایی که مبتنی بر معیارهای شخصی باشد فاقد ارزش است. در حالی که برای استفاده در حسابرسی

مستقل که مخاطبانش گروه‌های متفاوت برون سازمانی است. وجود یک معیار مشخص و از قبل تعریف شده- ای که در مورد آن اجماع وجود داشته باشد، ضروری است (نیکخواه آزاد و مجتهدزاده، ۱۳۷۸: ۳۱). نیاز روزافزون کارکنان در حرفه حسابداری و حسابداری در ایران به اصول و ضوابطی هماهنگ که بتواند مشکلات و ناهنجاری‌های موجود در تهیه صورت‌های مالی واحدهای تجاری و گزارش‌های حسابداری را کاهش دهد و چارچوب منطقی برای تهیه و ارائه گزارش‌های مالی و حسابداری فراهم آورد، یک واقعیت انکارناپذیر است (کمیته تدوین رهنمودهای حسابداری، پیش‌گفتار، ۱۳۷۸).

اهداف تحقیق

هدف از انتخاب این موضوع دستیابی به شناخت در مورد میزان تأثیر مطابقت صورت‌های مالی شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار با استانداردهای حسابداری ایران است. در این تحقیق قصد این است که آیا استفاده از استانداردهای حسابداری در فرایند گزارشگری مالی می‌تواند بر ویژگی‌های کیفی اطلاعات حسابداری شامل قابل اتکا بودن، مربوط بودن، قابل فهم بودن، قابل مقایسه بودن و محدودیت هزینه منفعت و در نتیجه شفافیت اطلاعات حسابداری مؤثر باشد یا خیر؟

سؤال تحقیق

سؤال: آیا صورت‌های مالی تهیه شده توسط شرکت‌های پذیرفته شده عضو بورس اوراق بهادار ایران مطابق با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری ایران است؟

فرضیه تحقیق

فرضیه: صورت‌های مالی تهیه شده توسط شرکت‌های پذیرفته شده عضو بورس اوراق بهادار ایران مطابق با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری ایران است.

روش تحقیق، جامعه و نمونه آماری

پژوهش حاضر از لحاظ طبقه‌بندی تحقیق برحسب روش، از نوع تحقیق توصیفی است. از میان انواع تحقیق‌های توصیفی، این تحقیق از نوع همبستگی است. روش نمونه‌گیری تصادفی طبقه‌ای به عنوان روش نمونه‌گیری در این تحقیق انتخاب شده است.

روش آماری مورد استفاده در پژوهش، روش ناپارامتریک است؛ و از بین آزمون‌های ناپارامتریک، آزمون خی‌دو^۱ مورد استفاده قرار گرفت. که از جنبه‌ی کاربرد در تحلیل فرضیه‌ها، هم‌ردیف آزمون پارامتری T دو نمونه‌ای می‌باشد. یکی از مشهورترین آزمون‌های آمار غیرپارامتریک، آزمون خی دو یا کای اسکوار می‌باشد که در تحلیل‌های آماری، بسیار از آن استفاده می‌شود. آزمون خی دوی یا آزمون کی دو یا خی دو یا مربع کای یا χ^2 از آزمون‌های آماری و از نوع ناپارامتری است و برای ارزیابی هم‌قواری متغیرهای اسمی به کار می‌رود. این آزمون در مقیاس اسمی و ترتیبی به کار می‌رود که توزیع فراوانی آن در دست باشد. در این آزمون هدف این است که آیا بین فراوانی‌های مشاهده شده اختلاف معنی‌داری وجود دارد؟ یعنی نتیجه بدست آمده (E) های موردانتظار ناشی از شانس و تصادف است یا نه؟ فرمول این آزمون عبارت است از:

$$X^2 = \sum (O-E)^2/E$$

که به صورت کلی به این صورت نیز نوشته می‌شود.

$$\chi^2 = \sum_{j=1}^m \frac{(O_t - E_t)^2}{E_t}$$

که در آن:

O = فراوانی‌های مشاهده شده؛ E = فراوانی‌های مورد انتظار

درجه آزادی برای این آزمون از فرمول زیر بدست می‌آید:

$$Df = (C-1)(R-1)$$

R معرف ردیف است و C معرف ستون

آزمون بدون توزیع است. فراوانی‌های مورد انتظار نباید در هیچ مقوله‌ای صفر باشد. مجموع مقوله‌هایی که مقدار مشاهدات مربوط به آنها کمتر از ۵ است، نباید بیش از ۲۰ درصد کل مقوله‌ها باشد.

جمع‌آوری اطلاعات

اطلاعات مبانی نظری و تئوری تحقیق، بصورت کتابخانه‌ای و با استفاده از کتب و مقالات فارسی و لاتین جمع‌آوری می‌شود و اطلاعات موردنیاز جهت آزمون فرضیه با مراجعه به صورت‌های مالی حسابرسی شده ۵۰ شرکت فعال‌تر عضو بورس اوراق بهادار تهران طی ۴ دوره سه ماهه سالانه از سال ۸۹ تا ۹۲ از سایت کدال،

1. Chi-squared test

نشریات ادواری بورس بدست آمد. ابزار مورد استفاده جهت گردآوری اطلاعات شامل مشاهده، آزمون‌های آماری، نمونه‌گیری آماری، بانک‌های اطلاعاتی، نرم‌افزار SPSS و مراجعه به شبکه‌های کامپیوتری می‌باشد.

تجزیه و تحلیل داده‌ها

اطلاعات آورده شده در جدول شماره ۱ تا ۵ نتایج حاصل از پردازش داده‌های استخراج شده از گزارش‌های حسابرسی شده شرکت‌های فعال تر در بورس می‌باشد.

جدول ۱- گزارش حسابرسی شده ۴ دوره سه ماهه سال ۸۹ پنجاه شرکت فعال عضو بورس اوراق بهادار

وضعیت	فراوانی	درصد
عدم اظهارنظر	۰	۰
مردود	۰	۰
مشروط	۲	۲۹
مقبول (تعدیل نشده)	۵	۷۱
جمع کل	۷	۱۰۰

با توجه جدول فوق، از ۷ گزارش حسابرسی شده ۴ دوره سه ماهه ۵۰ شرکت فعال تر عضو بورس اوراق بهادار، وضعیت ۲ شرکت مشروط و ۵ شرکت مقبول بود.

جدول ۲- گزارش حسابرسی شده ۴ دوره سه ماهه سال ۹۰ پنجاه شرکت فعال عضو بورس اوراق

وضعیت	فراوانی	درصد
عدم اظهارنظر	۰	۰
مردود	۰	۰
مشروط	۸	۶۲
مقبول (تعدیل نشده)	۵	۳۸
جمع کل	۱۳	۱۰۰

با توجه جدول فوق از ۱۳ گزارش حسابرسی شده ۴ دوره سه ماهه ۵۰ شرکت فعال تر عضو بورس اوراق بهادار، وضعیت ۸ شرکت مشروط و ۵ شرکت مقبول بود.

جدول ۳- گزارش حسابرسی شده ۴ دوره سه ماهه سال ۹۱ پنجاه شرکت فعال عضو بورس اوراق

وضعیت	فراوانی	درصد
عدم اظهارنظر	۰	۰
مردود	۰	۰
مشروط	۱۱	۸۵
مقبول (تعدیل نشده)	۲	۱۵
جمع کل	۱۳	۱۰۰

با توجه جدول فوق از ۱۳ گزارش حسابرسی شده ۴ دوره سه ماهه ۵۰ شرکت فعال تر عضو بورس اوراق بهادار، وضعیت ۱۱ شرکت مشروط و ۲ شرکت مقبول بود.

جدول ۴- گزارش حسابرسی شده ۴ دوره سه ماهه سال ۹۲ شرکت‌های عضو بورس اوراق بهادار

وضعیت	فراوانی	درصد
عدم اظهارنظر	۱	۸
مردود	۰	۰
مشروط	۷	۵۴
مقبول (تعدیل نشده)	۵	۳۸
جمع کل	۱۳	۱۰۰

با توجه جدول فوق از ۱۳ گزارش حسابرسی شده ۴ دوره سه ماهه ۵۰ شرکت فعال تر عضو بورس اوراق بهادار، وضعیت ۱ شرکت عدم اظهارنظر، ۷ شرکت مشروط و ۵ شرکت مقبول بود.

جدول ۵- مقایسه توزیع فراوانی وضعیت گزارش‌های حسابرسی شده ۴ دوره ۳ ماهه سالانه از سال ۸۹ تا ۹۲ پنجاه

شرکت فعال تر عضو بورس اوراق بهادار

وضعیت	فراوانی	درصد
عدم اظهارنظر	۱	۲/۱
مردود	۰	۰
مشروط	۲۸	۶۰/۹
مقبول (تعدیل نشده)	۱۷	۳۷
جمع کل	۴۶	۱۰۰

با توجه به جدول فوق، از ۴۶ گزارش حسابرسی شده ۴ دوره ۳ ماهه ۵۰ شرکت فعال تر عضو بورس اوراق بهادار، وضعیت ۲۸ گزارش مشروط و ۱۷ گزارش مقبول و ۱ گزارش عدم اظهار نظر بود.

یافته‌های حاصل از آزمون فرضیه تحقیق

با توجه به اینکه گزارشات حسابرسی در چهار گروه عدم اظهار نظر، مردود، مشروط و مقبول (تعدیل نشده) دسته‌بندی می‌شوند؛ بنابراین وزن هر کدام از آنها به ترتیب ۱، ۲، ۳ و ۴ می‌باشد. با توجه به اینکه میانگین اعداد ۱ تا ۴ عدد ۲/۵ است، پس مقدار مورد آزمون برابر ۲/۵ به عنوان میانگین کل خواهد بود. بنابراین هرچه عدد بدست آمده از تحلیل از میانگین کلی فراتر رود به سمت تأیید فرضیه خواهد رفت و هرچه از میانگین کل کمتر باشد فرضیه ما رد خواهد شد. با توجه به جدول ۴-۶ میانگین بدست آمده عدد ۳/۳۲۶۱ است که در سطح بالاتری از عدد میانگین کل می‌باشد که این خود نشان دهنده تأیید فرضیه است. و فرضیه آماری بشرح ذیل بازنویسی می‌شود:

$$\begin{cases} H_0 : \mu = 2.5 \\ H_1 : \mu \neq 2.5 \end{cases}$$

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون فرض میانگین، همانطور که در جداول بالا نشان داده شده است، سطح معنی‌داری محاسبه شده برابر صفر است و از هر مقدار آلفا کوچکتر است و بنابراین فرض صفر رد شده یعنی گزارش‌های حسابرسی ارائه شده در بورس به سمت مشروط میل می‌نماید و فرض بالا پذیرفته می‌شود.

One-Sample Test						
Test Value = 2.5						
	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Gozar esh	9.364	45	.000	.82609	.6484	1.0038

تجزیه و تحلیل یافته‌ها و ارزیابی نتایج

قبل از تحلیل داده‌ها لازم است با استفاده از شاخص‌های پراکندگی و شاخص‌های مرکزی به عنوان دو رکن اصلی آمار توصیفی به بررسی چگونگی توزیع متغیرها پرداخته شود. مهم‌ترین شاخص‌های پراکندگی واریانس، چولگی و کشیدگی بوده که در جدول ذیل مقادیر آن‌ها ارائه شده است. همانطور که در جدول ۴ نشان داده شده است و با توجه به این نکته که چهار گروه عدم اظهارنظر، مردود، مشروط و مقبول (تعدیل نشده) میانگین اعداد آن از ۱ تا ۴ عدد ۲/۵ است که بیانگر میانگین کلی بوده است. بنابراین هرچه عدد بدست آمده از تحلیل از میانگین کلی فراتر رود به سمت تأیید فرضیه خواهد رفت و هرچه از میانگین کل کمتر باشد فرضیه ما رد خواهد شد. با توجه به جدول ۴ میانگین بدست آمده عدد ۳/۳۲۶۱ است که در سطح بالاتری از عدد میانگین کل می‌باشد. با توجه به این مورد فرضیه تأیید می‌شود.

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	3	28	60.9	62.2	62.2
	4	17	37.0	37.8	100.0
	Total	45	97.8	100.0	
Missing	System	1	2.2		
Total		46	100.0		

	Observed N	Expected N	Residual
3	28	22.5	5.5
4	17	22.5	-5.5
Total	45		

Test Statistics

	A
Chi-Square ^a	46
df	1
Asymp. Sig.	.101

One-Sample Statistics

	N	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean
gozaresh	46	3.3261	.59831	.08822

جدول ۶- خلاصه آمار توصیفی متغیرهای تحقیق

بحث و نتیجه‌گیری

هدف تحقیق حاضر بررسی میزان مطابقت صورت‌های مالی تهیه شده توسط شرکت‌های پذیرفته شده عضو بورس اوراق بهادار با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری ایران می‌باشد.

فرضیه تحقیق: صورت‌های مالی تهیه شده توسط شرکت‌های پذیرفته شده عضو بورس اوراق بهادار ایران مطابق با استانداردهای پذیرفته شده حسابداری ایران است.

با توجه به اینکه گزارشات حسابرسی در چهار گروه عدم اظهارنظر، مردود، مشروط و مقبول (تعدیل نشده) دسته‌بندی می‌شوند، بنابراین وزن هر کدام از آنها به ترتیب ۱، ۲، ۳ و ۴ می‌باشد. با توجه به اینکه میانگین اعداد ۱ تا ۴ عدد ۲٫۵ است، که این خود بیانگر میانگین کلی بوده است. بنابراین هرچه عدد بدست آمده از تحلیل از میانگین کلی فراتر رود به سمت تأیید فرضیه خواهد رفت و هرچه از میانگین کل کمتر باشد فرضیه ما رد خواهد شد. با توجه به جدول ۴-۶ میانگین بدست آمده عدد ۳/۳۲۶۱ است که در سطح بالاتری از عدد میانگین کل می‌باشد. با توجه به این مورد فرضیه تأیید می‌شود.

با توجه به تجزیه و تحلیل داده‌ها با استفاده از نرم‌افزار SPSS و آزمون فرض میانگین، همانطور که در جداول بالا نشان داده شده است، سطح معنی‌داری محاسبه شده برابر صفر است و از هر مقدار آلفا کوچکتر است و بنابراین فرض صفر رد شده یعنی گزارش‌های حسابرسی ارائه شده در بورس به سمت مشروط میل می‌نماید و فرض بالا پذیرفته می‌شود.

با توجه به نتایج پژوهش، به مراجع قانونی و سازمان بورس اوراق بهادار توصیه می‌شود که در صورت مشاهده موارد عدم رعایت استانداردها از سوی شرکت‌های خاطی، آن‌ها را مورد بازخواست جدی قرار دهند؛ چرا که انتظار می‌رود اعمال سخت‌گیرانه قوانین، با گذشت زمان و افزایش عمر شرکت، موارد عدم رعایت قوانین و استانداردهای حسابداری کاهش و به صفر برسد.

منابع و مأخذ

۱. استانداردهای حسابداری ایران، نشریه ۱۶۰ سازمان حسابرسی.
۲. استانداردهای حسابداری ایران، نشریه ۲۴۰ سازمان حسابرسی.
۳. استانداردهای حسابداری ایران، نشریه ۳۲۰ سازمان حسابرسی، اهمیت در برنامه‌ریزی و اجرای عملیات حسابرسی، تجدیدنظر شده ۱۳۹۱

۴. استانداردهای حسابداری ایران، نشریه ۷۰۰ سازمان حسابرسی، گزارشگری نسبت به صورت‌های مالی، تجدیدنظر شده ۱۳۸۹
۵. استانداردهای حسابداری ایران، نشریه ۷۰۵ سازمان حسابرسی، اظهارنظرهای تعدیل شده در گزارش حسابرس مستقل، ۱۳۸۹
۶. انصاری، عبدالمهدی و شفیعی، حسین. (۱۳۸۸): بررسی تأثیر متغیرهای حسابرسی داخلی بر برنامه‌ی حسابرسی، بررسی‌های حسابداری و حسابرسی. دوره ۱۶، شماره ۵۸. از صفحه ۲۱ تا ۳۴
۷. حساس یگانه، یحیی. (۱۳۹۱): فلسفه حسابرسی، انتشارات علمی فرهنگی.
۸. حساس یگانه، یحیی و خالقی‌بایگی، احمد. (۱۳۸۳): فاصله انتظاراتی بین حسابربان و استفاده‌کنندگان از نقش اعتباردهی حسابربان مستقل. مجله بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، سال یازدهم، شماره ۳۵
۹. رضاییان، محمود. (۱۳۷۷): بررسی میزان کیفیت اطلاعات حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس، انتشارات زرین.
۱۰. ریچارد ال راتلیف و واندای والاس، گلن ای. سامنرز، ویلیام جی. مک فارلند، جیمز ک. لوبک (۱۳۸۵): حسابرسی داخلی. ارباب سلیمانی، عباس و کمالی زارع، علی، تهران: سازمان حسابرسی، جلد اول.
۱۱. کردستانی، غلامرضا و مجدلی، ضیاءالدین. (۱۳۴۸): بررسی رابطه بین ویژگی‌های کیفی سود و هزینه سرمایه سهام عادی. بررسی‌های حسابداری و حسابرسی، ۸۵-۱۰۴.
۱۲. کمیته تدوین استانداردهای حسابرسی. (۱۳۸۶): استانداردهای حسابرسی، تهران: سازمان حسابرسی.
۱۳. کمیته تدوین رهنمودهای حسابداری. (۱۳۷۸): رهنمودهای حسابداری، تهران: جلد دوم، سازمان حسابرسی، ۱۰۶.
۱۴. مجتهدزاده، ویدا. (۱۳۸۴): بررسی میزان اهمیت و اثربخشی استانداردهای حسابداری از دیدگاه حسابربان مستقل. مجله علوم اجتماعی و انسانی دانشگاه شیراز، سال بیست و دوم، شماره ۲ (پیاپی ۴۳)، ص ۱۱۵
۱۵. مجله حسابدار. (۱۳۷۱): میزگرد حسابربان و سرنوشت گزارش‌های حسابرسی در ایران، ۱۱-۹۲.
۱۶. مرادی، مهدی- پورحسینی، سیدمهدی. (۱۳۸۸): بررسی رابطه بین برخی ویژگی‌های مالی و غیرمالی و مدت زمان اجرا و تکمیل عملیات حسابرسی در شرکت‌های پذیرفته شده در بورس اوراق بهادار تهران، تحقیقات حسابداری، شماره ۱، ۱۸۵-۱۶۸
۱۷. ناظمی اردکانی، مهدی. (۱۳۸۹): بهبود زنجیره تأمین گزارشگری مالی، حسابرس، شماره ۵۰.

۱۸. نیکخواه آزاد، علی. (۱۳۷۹): بیانیه مفاهیم بنیادی حسابرسی. سازمان حسابرسی.
19. Eric E. Cohen, Roger Debrecey, Stephanie Farewell, Saeed Roohani., Issues with the communication and integrity of audit reports when financial reporting shifts to an information-centric paradigm. Received 1 June 2013.
20. George Iatridis., International Financial Reporting Standards and the quality of financial statement information. Received 19 January 2010.
21. John E. McEnroe, Mark Sullivan., 2013. An examination of the perceptions of auditors and chief financial officers regarding principles versus rules based accounting standards, Corresponding author. Tel.: +1 312 362 8306; fax: +1 312 362 6208.
22. Orhan Bozkurt, Mehmet İslamoğlu, Yaşar Öz., Perceptions of professionals interested in accounting and auditing about acceptance and adaptation of global financial reporting standards. Received December 9, 2012. Accepted February 14, 2013.